Tartus gamla observatorium

Tartus gamla observatorium (estniska: *Tartu Tähetorn*, ursprungligt namn på tyska: *Die Sternwarte*) byggdes för Tartu universitet efter att universitetet åter öppnat 1802.

Observatoriet ritades av Johann Wilhelm von Krause och byggdes 1808–1810 på Toomemägi (Domberget) i Tartu. Från början hade observatoriet ett spegelteleskop, som tillverkats av Wilhelm Herschels verkstad och en akromatiskt teleskop från Trotztop met 1,5 meters brännvidd. År 1814 fick observatoriet en merediankikare från George Dollond och 1822 en merediankikare från Reichenbachs verkstad i München *Mathematisch-Feinmechanisches Institut*).

År 1824 kom en 9" Fraunhofer refraktor, vilket på den tiden gjorde det till det största akromatiska teleskopet i världen. När Struve började sätta samman Struves meridianbåge 1816, blev observatoriet dess första mätpunkt.

Friedrich Georg Wilhelm Struve blev 1818 professor i astronomi i Dorpat, dä han också studerat och disputerat. Han blev 1820 också chef över observatoriet, och detta blev under hans ledning ett av de ledande astronomiska observatorierna.

År 1946 skiljdes observatoriet organisatoriskt från Tartu universitet och lades under Estniska vetenskapsakademin. Universitetet byggde 1957 ett nytt observatorium, Tartu observatorium, på kullen Tõravere på universitetsområdet i Nõo kommun utanför Tartu.

Universitets museer

- Tartu universitetsmuseum
- Tartu universitets naturhistoriska museum
- Tartus gamla anatomiska teater
- Tartu universitets konstmuseum
- Tartu universitets botaniska trädgård

Bildgalleri

Världsarv

Tartus gamla observatorium

Tartu Tähetorn

Die Sternwarte

Geografiskt läge

Koordinater	58°22′43.64″N 26°43′12.61″Ö (https://tools.wmflabs.org/geohack/geohack.php?language=sv&pagename=Tartus_gamla_observatorium&params=58_22_43.64_N_26_43_12.61_E_)
Plats	Toomemägi, Tartu, Estland
Land	Estland
Region*	Europa och Nordamerika

Data

Typ	Kulturarv
Kriterier	ii, iii, vi
Referens	1187 (http://whc.unesco.org/en/list/1187)

Historik

Världsarv sedan	2005 (29:e mötet)

Observatoriet 1821

Observatoriet 1860

Observatoriemiljön

Stjärnkikare

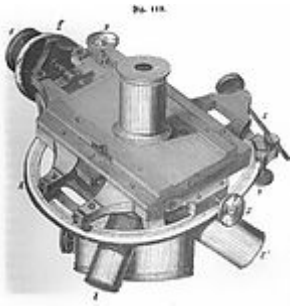

Positionsmikrometer från Fraunhofer-Refraktors i Wien, 1824

.

* Enligt Unescos indelning. (http://whc.unesco.org/en/list/?search=&search_by_country=&type=&media=&region=&order=region)

Observatoriet med Struve-monumentet

Tartu	
Historia	Belägringen 1704 · Stadsbranden 1775 · Freden Estland–Ryssland 1920 · Freden Finland–Sovjetunionen 1920 · Slaget 1944 · Raadi flygbas
Byggnader, anläggningar	Estlands högsta domstol · Tartu domkyrka · Tartus rådhus · Rådhustorget · Uppsala maja · Raadi herrgård · Barclay de Tollyhuset · Pirogovi park · Ülejõe park · Domberget · Lillemägi · Barclays plats · Sankt Johannes kyrka · Pauluskyrkan · Von Bock-huset · Tartus järnvägsstation · Kaarsild · Stenbron · Djävulsbron · Änglabron · Tartu universitets huvudbyggnad · Tartu universitetssjukhus · Biskopsslottet i Tartu
Museer, kultur	Estlands nationalmuseum · Tartu konstmuseum · Tartu universitetsmuseum · Tartu universitets konstmuseum · Tartu universitets naturhistoriska museum · Tartus gamla observatorium · Tartus gamla anatomiska teater · Vanemuine · Vetenskapscentret AHHAA · Estlands litteraturmuseum
Utbildning	Tartu universitet · Tartu universitetsbibliotek · Tartu observatorium · Tartu konsthögskola · Pallas konsthögskola · Tartu konstskola

Världsarv i Estland
Gamla staden i Tallin · Struves meridianbåge[1] (Simuna, Tartus gamla observatorium, Võivere)
[1] Delas med Finland, Lettland, Litauen, Moldavien, Norge, Ryssland, Sverige, Ukraina och Vitryssland.

Auktoritetsdata	• VIAF: 342514906844776573000 (https://viaf.org/viaf/342514906844776573000)

Hämtad från "https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Tartus_gamla_observatorium&oldid=46132779"

Sidan redigerades senast den 28 juli 2019 kl. 15.23.

Wikipedias text är tillgänglig under licensen Creative Commons Erkännande-dela-lika 3.0 Unported. För bilder, se respektive bildsida (klicka på bilden). Se vidare Wikipedia:Upphovsrätt och användarvillkor.